

Septembarip 15-iat 2022

Aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersuisoqarfik

Tusarniaassutigineqartumut akissut: Qilalukkanut qaqortanut qernertanullu 2023-mi pisassiissutit

Aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersuisoqarfik (APN) aggustip ulluisa 11-anni qilalukkanut qernertanut qaqortanullu pisassiissutit pillugit tusarniaassummik nassiussipput.

Qilalukkat qaqortat pillugit Pinngortitaleriffik makkuninnga oqaaseqaateqarpoq:

APN-ip pisassatut siunnersuutaani pisassanik amerlassusiliinermi ilisimatuussutsikkut siunnersuutigineqarsimasut malinneqarput, taamaakkaluartoq sumiiffinni ukiullu qanoq ilinerani pisassatut siunnersuuteqarnermi ilisimatuussutsikkut siunnersuutigineqarsimasut malinneqarsimanngillat. Tamanna isumaqarpoq qilalukkat qaqortat sumiiffinni pineqartuni aasaanerani amerlassuserisimasamittut amerlatigileqqissinnaanerisa ilimanaateqannginneranik, NDF-ip CITES-ip qilalukkanit qaqortanit tunisassianik avammut tunisinermut maanna akuersissuteqartartuusup ataaniittup – attatiinnarsinnaaneranut sunniuteqarsinnaasumik.

- 1) Pisassatut siunnersuutininut sumiiffik Sisimiunit Nanortalimmut (Kitaata kujasinnerusortaa) ilanngunneqarpoq. Qilalukkat qaqortat aasaanerani tamaaniittussat aasaanerani amerlassuserisartagatoqqaminnut amerliartortitseqataasussat illersorniarlugit JCNB/NAMMCO siunnersuuteqarpoq avannarpasissutsimit 65°-imit kujasinnerusumi qilalukkanik qaqortanik piniartoqassanngitsoq. Kitaata kujataani piniartoqassappat ilimananngilaq sumiiffimmi pingaaruteqartumi tassani qilalukkat qaqortat amerlassuserisimasartik angoqqissinnaassagaat.
- 2) Amerliartorsinnaalersitsiniarluni aasaanerani qilalukkat qaqortat Kitaaniittut illersorniarlugit JCNB/NAMMCO-p ilisimatuussutsikkut suleqatigiissitaasa innersuussutigaat Uummannami, Upernavimmi Savissivimmilu juunimit aggustimut, Qeqertarsuup Tunuani juunimit oktobarimut Kangaatsiallu kujataani maajimit oktobarimut qilalukkanik qaqortanik piniartoqassanngitsoq. APNNS-ip pisassatut siunnersuutai ukiup qanoq ilineratigut piniartoqaaqusaannginnissaanik imaqaanngillat.

Qilalukkat qernertat pillugit Pinngortitaleriffik makkuninnga oqaaseqaateqarpoq:

APN-ip Kitaani Tunumilu 2023-mit 2026-mut qilalukkanut qernertanut pisassatut siunnersuutigisimasai sumiiffinnut taakkununga marlunnut ilisimatuussutsikkut siunnersuutigineqarsimasunit amerlanerujussuupput. Tamanna isumaqarpoq **Tunup kujasinnerusortaa qilalukkap qernertap nungutaavinnissaata aarlerinaateqartorujussuuneranik**. Qilalukkanut qernertanut Qimusseriarsuarmi pisassatut siunnersuutigineqarsimasut ilisimatuussutsikkut siunnersuutigineqartunit

amerlanerujussuupput. Tamanna akuerineqassappat qilalugaqatigiit amerlanngereersut ikileriarujussuarnissaat naatsorsuutigineqartariaqarpoq. Tamanna piujuaannartitsiniarani piniarneq isumaqarpoq sumi piniartoqarsimanera apeqputaatinnagu CITES-ip qilalukkanit qernertanit tunisassianik avammut tunisisinnaanermik ammaassisinnaannginneranik. Ilisimatuussutsikkut siunnersuummut maanna atuuttumut paasisaqarnerunissamut Pinngortitaleriffiup qilalukkat qernertat pillugit 2022-mut allattugai 2022-mi januaarip 26-anneersut innersuussutigineqarput.

Kitaa: APN-ip pisassatut siunnersuutigisaani allassimavoq 2026-mi pisassat ikilisinneqarnerisigut siunnersuutip nutaap atuutilersinniarneqarnera kissaatigineqartoq: litami (Etah) 38-t, Qaanaami 52-it, Qimusseriarsuarmi 24-t, Uummannami 60-it Qeqertarsuullu Tunuani 54-it.

litami 38-nik Qaanaamilu 52-inik pisassatut siunnersuuteqarsimanermi ilisimatuussutsikkut siunnersuutigineqarsimasut malinneqarsimapput.

Taamaakkaluartoq Kitaata sinnerani 2023-mi 2026-milu ilisimatuussutsikkut siunnersuutigineqartunit amerlanerujussuit pisassatut siunnersuutigineqarsimapput. Siunnersuutigineqartoq malillugu Qimusseriarsuarmi Kangerlussuarmilu (Inglefield Bredning) qilalugaqatigiit taama amerlatigiinnarnissaat 70%-imik ilimanaateqarpoq, maannali pisassatut siunnersuutigineqarsimasoq malillugu ilimanassusia minnerpaamiilluni.

Kissaatigigaanni (2026-mut siunnersuutaasutut) Qimusseriarsuarmi ukiumut qilalukkat qernertat 24-t pisarineqarnissaat pisassat tamarmiusut piujuaannartitsiniarnermik tunngaveqarnissaat qulakkeerniarlugu Uummannami Qeqertarsuullu Tunuani qilalukkanik qernertanik pisaqartoqassanngikkaluarpoq.

Tamatumunnngali taarsiullugu kissaatigiganni (aamma 2026-mut siunnersuutaasutut) Qeqertarsuup Tunuani ukiumut qilalukkat qernertat 54-it pisarineqarnissaat pisassat tamarmiusut piujuaannartitsiniarnermik tunngaveqarnissaat qulakkeerniarlugu Qimusseriarsuarmi qilalukkanik qernertanik pisaqartoqassanngikkaluarpoq.

Pisassatut siunnersuutigineqartunit qilalukkat qernertat aasaanerani Qimusseriarsuarmiittut amerlasuujungitsut amerlassusiat nalorninartorsiortinneqarpoq.

Tunu: NAMMCO 2019-imilli ilisimatuussutsikkut siunnersuisarpoq Tunumi qilalukkanik qernertanik piniarnerup unitsivinneqarnissaanik. 2021-mi siunnersuinermi erseqqissaatigineqarpoq pisassarititaasulluunniit ikittunnguugaluarpata qilalukkat qernertat Ittoqqortoormiit kujataaniittut nunguinneqarsinnaasut. Taamaattumik pisassatut siunnersuutigineqarsimasut 50-iunerat piujuaannartitsiniarnerunngilaq qilalukkanillu qernertanik Tunup kujasinnerusortaaniittoqaannarnissaanik aarlerinartorsiortitsissalluni.

Aggustimi 2022-mi Kangerlussuarmi kisitsisoqarneratigut timmisartumilluunniit (piniartumik peqateqarluni) aggustimi-septembarimi 2022-mi kisitsisoqarneratigut qilalukkat qernertat amerlassusiisa allannguuteqarsimasinnaanerannut takussutissaqanngilaq. 2018-imi, 2017-imi 2016-imilu Kangerlussuarmi kisitsisimanernut sanilliullugu 2022-mi kisitsinermi qilalukkat qernertat takuneqartut ikinnerusimapput. Qilalukkat qernertat amerlassusiannik missiliuineq ukioq manna kisitsinermeersoq suli naamassillugu misissoqqissaarneqanngilaq, kisianni

2016-imi 2017-imilu kisitsinikkut qilalukkat qernertat amerlassusiannik missiliusimanernit amerlanerusoqarnissaanik takussutissaasoqanngilaq. Qilalukkat qernertat siaruarsimaffiata pingaarnerusup avataa annertunerusoq ilanngullugu aamma piniafitoqqat kisitsinermi kisitsiffiqarsimagalarput.

In. in.

Fernando Ugarte, Rikke Hansen aamma Lars Witting